

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ υπ' αριθ. 471/2007
ΤΟΥ ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
Γ' ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Συνεδρίαση της 11^{ης} Δεκεμβρίου 2007

Σύνθεση:

Πρόεδρος:

Γεώργιος Πουλάκος, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Μέλη:

Πασχάλης Κισσούδης, Νικόλαος Μαυρίκας, Ιωάννης Τρίαντος, Αλέξανδρος Καραγιάννης, Ιωάννης Διονυσόπουλος, Ανδρέας Χαρλαύτης, Ασημίνα Ροδοκάλη, Παναγιώτης Παναγιωτουνάκος, Νομικοί Σύμβουλοι.

Εισηγητής:

Ανδρέας Χαρλαύτης, Νομικός Σύμβουλος.

Αριθ. Ερωτ :

Υπ' αριθ. 34615/25-9-2007 έγγραφο της Περιφέρειας Αττικής, Δ/ση Αυτοδιοίκησης και Αποκέντρωσης.

Περίληψη Ερωτ.:

α. Τύχη αδρανών υλικών ευρισκομένων σε χώρο μη λειτουργούντος λατομείου β. αρμοδιότητα οργάνου να διαχειρισθεί λατομικά υλικά δημόσιου λατομείου γ. σε ποιον περιέρχεται το προϊόν της εκποίησης παρανόμως εξορυχθέντων υλικών δημόσιου λατομείου.

Επί του άνω ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους γνωμοδότησε ως εξής :

I.A. Στο άρθρο 4 παρ. 6 του Ν. 2647/1998 Μεταβίβαση αρμοδιοτήτων στις Περιφέρειες και την Αυτοδιοίκηση και άλλες διατάξεις (Φ.Ε.Κ. 237^Α) ορίζονται τα εξής : «Όπου στη νομοθεσία περί λατομείων μαρμάρων, βιομηχανικών ορυκτών και αδρανών υλικών αναφέρεται «νομάρχης» στις περιπτώσεις που αφορούν εκμίσθωση ή διαχείριση δημόσιων λατομείων μαρμάρων, βιομηχανικών ορυκτών και αδρανών υλικών νοείται ο Γενικός Γραμματέας Περιφέρειας».

B. Με το άρθρο 8 του Ν. 2702/1999 (Φ.Ε.Κ. 70^Α) αντικαταστάθηκε, όπως μέχρι τότε ίσχυε, το άρθρο 16 του Ν. 1428/1984 Εκμετάλλευση λατομείων αδρανών υλικών και άλλες διατάξεις (Φ.Ε.Κ. 43^Α) ως εξής :

«1. Όποιος εκμεταλλεύεται ή εξορύσσει ή αποκομίζει αδρανή υλικά, μάρμαρα ή βιομηχανικά ορυκτά χωρίς να έχει αποκτήσει σχετικό δικαίωμα, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών (3) μηνών και με τις διοικητικές κυρώσεις του άρθρου 5 του ν.5895/1933 και με πρόστιμο από πέντε εκατομμύρια (5.000.000) έως πενήντα εκατομμύρια (50.000.000) δρχ., που επιβάλλεται με απόφαση του Επιθεωρητή Μεταλλείων.

Σε περίπτωση υποτροπής, με απόφαση του Νομάρχη, μετά από εισήγηση του Επιθεωρητή Μεταλλείων, διατάσσεται η σφράγιση των ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων του λατομείου. Η απόφαση του Νομάρχη κοινοποιείται στην αρμόδια Εισαγγελία Πλημμελειοδικών και στην αρμόδια αστυνομική αρχή προκειμένου να παράσχουν τη συνδρομή τους, εφόσον αυτή καθίσταται αναγκαία.

Η σφράγιση διενεργείται από τριμελή επιτροπή υπαλλήλων της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, η οποία συγκροτείται με την απόφαση σφραγίσεως.

Τα παρανόμως παραχθέντα λατομικά προϊόντα περιέρχονται στην οικεία Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, εκποιούνται με πλειοδοτική δημοπρασία και το προϊόν περιέρχεται σε αυτήν.

2. Με απόφαση του νομάρχη, που λαμβάνεται ύστερα από ενημέρωση αυτών που ασκούν το δικαίωμα εκμετάλλευσης, ζητείται από τη Δ.Ε.Η. η διακοπή παροχής ηλεκτρικού ρεύματος της συγκεκριμένης εγκατάστασης. Η Δ.Ε.Η. υποχρεούται να συμμορφωθεί χωρίς καθυστέρηση».

Γ. Επίσης με το άρθρο 2 του Ν. 1428/1984 (Φ.Ε.Κ. 43 Α') ορίζεται ότι : «1. Το δικαίωμα εκμετάλλευσης των αδρανών υλικών ανήκει στον ιδιοκτήτη της

εδαφικής έκτασης μέσα στην οποία υπάρχουν αυτά ή σε εκείνο στον οποίο ο ιδιοκτήτης παραχώρησε το δικαίωμά του.... και με το άρθρο 5 του νόμου αυτού ορίζεται ότι : «1. Η εκμίσθωση των λατομείων αδρανών υλικών που ανήκουν στην κυριότητα του Δημοσίου γίνεται από το Νομάρχη αποκλειστικά με πλειοδοτική δημοπρασία».

Δ. Τέλος στο άρθρο 1067 του Αστικού Κώδικα ορίζεται ότι : «Εκείνος που έχει δικαίωμα από ενοχική σχέση με τον κύριο του πράγματος ή άλλο δικαιούχο να πάρει τα προϊόντα ή άλλα συστατικά του πράγματος, γίνεται κύριος όταν αποκτήσει τη νομή τους».

II. Από τον φάκελο του ερωτήματος προκύπτουν τα εξής :

Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ανατολικής Αττικής υλοποιώντας την αριθ. 3514/12-2-2004 απόφασή της, προέβη στη σφράγιση των ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων του λατομείου αδρανών υλικών στη θέση «Λαμπρικά» Κορωπίου της εταιρείας «Λ.Κ. ΑΕΒΕ».

Το λατομείο λειτουργούσε για την αποκατάσταση του περιβάλλοντος, υλοποιώντας την αριθ. 67691/20-2-1998 Κ.Υ.Α., της οποίας η χρονική ισχύς ανανεώθηκε με την αριθ. ΠΕΧΩ 6402/26-9-06/Φ. Περ. 5/15-11-2006 απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας μετά την αριθ. 293/2002 γνωμοδότηση του Α' Τμήματος του Ν.Σ.Κ.

Η Ν.Α. Ανατολικής Αττικής προσέφυγε κατά της αριθ. ΠΕΧΩ 6402/26-9-06/Φ. Περ. 5/15-11-2006 απόφασης του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Αττικής και ζήτησε αναστολή εκτέλεσης.

Η Επιτροπή αναστολών του Συμβουλίου Επικρατείας με την αριθ. 458/2007 απόφασή της ανέστειλε την εκτέλεση της προαναφερόμενης απόφασης.

Η εταιρεία «Λ.Κ. Α.Ε.Β.Ε.» ζήτησε αναστολή εκτέλεσης της αριθ. 3514/12-2-2004 απόφασης του Νομάρχη Ανατολικής Αττικής, η οποία απερρίφθη με την αριθ. 459/2007 απόφαση της Επιτροπής Αναστολών του Συμβουλίου της Επικρατείας.

Μετά από αυτό η Ν.Α. Ανατολικής Αττικής προέβη στη σφράγιση του εν λόγω λατομείου και με το αριθ. οικ. 3493/10-7-2007 έγγραφό της ζήτησε από την Περιφέρεια Αττικής την εφαρμογή του τελευταίου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 16 του Ν. 1428/1984, σύμφωνα με το αριθ. Δ10/Γ/Φ11Ν-Κ6191/ΓΔΠΦ 1703/26-4-2004 έγγραφο του Υπουργείου Ανάπτυξης.

Η εταιρεία «Λ.Κ. Α.Ε.Β.Ε.» με την από 07-9-2007 προς την Περιφέρεια Αττικής αίτησή της ζήτησε να της επιτραπεί να αποκομίσει τα εξορυχθέντα υλικά με το αιτιολογικό ότι εξορύχτηκαν κατά το χρόνο της νόμιμης λειτουργίας του λατομείου. Στη συνέχεια υποβλήθηκαν τα εξεταζόμενα ερωτήματα.

III. Από τον συνδυασμό των διατάξεων που μνημονεύθηκαν και του συγκεκριμένου πραγματικού προκύπτουν τα εξής :

Γίνεται κατ' αρχή δεκτό (γνωμ. Ν.Σ.Κ. 115/2006, 13/2005) ότι τα λατομεία αδρανών υλικών διακρίνονται, αναλόγως του κυρίου της εδαφικής εκτάσεως εντός της οποίας ευρίσκονται, σε δημόσια, δημοτικά ή κοινοτικά, σε ιδιωτικά καθώς και σε λατομεία των Ν.Π.Δ.Δ. Το συγκεκριμένο λατομείο στη θέση «Λαμπρικά» Κορωπίου αντιμετωπίζεται από τη Διοίκηση ως δημόσιο λατομείο, υπαγόμενο στις διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 20 του Ν. 2115/1993 (γνωμ. Ν.Σ.Κ. 293/2002).

Από τις διατάξεις του άρθρου 2 του Ν. 1428/1984 προκύπτει ότι τα προϊόντα από την αυθαίρετη χρήση ή κάρπωση δημόσιου λατομείου ανήκουν στο δημόσιο (Σ.τ.Ε. 413/2004).

Περαιτέρω, προκύπτει καθ' ερμηνεία του τελευταίου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 16 του Ν. 1428/1984 αλλά και του άρθρου 1067 του Α.Κ. ότι τα εν νομίμω λειτουργία του λατομείου εξορυχθέντα λατομικά προϊόντα ανήκουν στον εκμεταλλευόμενο το λατομείο.

Κατά συνέπεια στο υπό στοιχείο α ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι, είναι δυνατή η αποκομιδή από το χώρο, μη λειτουργούντος πλέον λατομείου, των υλικών που εξορύχθηκαν, καθ' όν χρόνον το λατομείο λειτουργούσε νόμιμα.

Όσον αφορά το υπό στοιχ. β' ερώτημα :

Η διάταξη της παρ. 6 του άρθρου 4 του Ν. 2647/1998 αναφέρεται ειδικά και περιοριστικά στις περιπτώσεις εκμίσθωσης ή διαχείρισης δημόσιου λατομείου. Στην περίπτωση αυτή, σύμφωνα με την παραπάνω διάταξη καθιερώνεται αρμοδιότητα του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας να επιληφθεί της διαχείρισεως, εκπονήσεως κ.λ.π. παρανόμως εξορυχθέντων υλικών, μη θιγομένων των λοιπών αρμοδιοτήτων του Νομάρχη, περί σφραγίσεως των παρανόμως λειτουργούντων πάσης φύσεως λατομείων, εκπονήσεως των παρανόμως παραχθέντων λατομικών προϊόντων των λοιπών (πλὴν των δημοσίων) λατομείων.

Όσον αφορά το υπό στοιχ. γ' ερώτημα :

Εφ' όσον, κριθεί από τη Διοίκηση ότι τα εξορυχθέντα υλικά δεν έχουν παραχθεί από νόμιμη λειτουργία του λατομείου αλλά πρόκειται περί προϊόντων που έχουν εξαχθεί παρανόμως από δημόσιο λατομικό χώρο, το προϊόν της δημόσιας εκποίησης αυτών θα περιέλθει στο Δημόσιο.

III. Σύμφωνα με τα παραπάνω το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους γνωμοδοτεί ομοφώνως ότι επί των τεθέντων ερωτημάτων αρμόζουν οι εξής απαντήσεις : α) Η Περιφέρεια Αττικής μπορεί να επιτρέψει την αποκομιδή των εξορυχθέντων υλικών από το λατομείο, στο οποίο αναφέρεται το ερώτημα, εφ' όσον αποδεδειγμένως αυτά έχουν παραχθεί καθ' όν χρόνον λειτουργούσε αυτό νόμιμα.

β) Η Περιφέρεια Αττικής είναι αρμόδια να εκποίηση τα εξορυχθέντα υλικά, εφ' όσον αυτά δεν έχουν εξορυχθεί νομίμως και

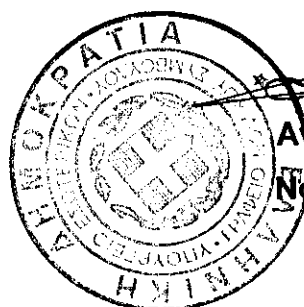
γ) Στη περίπτωση αυτή το προϊόν της εκποίησης θα περιέλθει στο Δημόσιο.-

Θεωρήθηκε

Αθήνα ...17/12/07...

Ο Πρόεδρος

Γεώργιος Πουλάκος
Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Ο Εισηγητής

Ανδρέας Χαρλαύτης
Νομικός Σύμβουλος